



**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii  
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis  
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori  
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad  
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,  
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon  
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,  
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt  
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales  
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum  
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ  
oraculis, & Sacr. ...

**Monacellus, Franciscus**

**Venetiis, 1707**

Decreti confessionis Emphytheusis vigore Brevis. Form. II.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

privilegiis Fabricæ S. Petri de Urbe juxta declarationem Congreg. hujus Tribunalis anni 1598. impressam in *Compendio privileg. pag. 31. §. 2.*

22. Et hic est notandum, quod licet hæres non conficiens Inventarium teneatur de proprio ad solutionem legatorum piolum, prout declaravit ead. Cong. Fabricæ S. Petri anno 1598. & patet ex pluries citato *Compend. privileg. pag. 38. §. 10.* at tamen quidquid sit foro fori, hæres in foro conscientia non tenetur ultra vires hæreditarias quamvis inventarium non confecerit, ut de communi opinione testatur Rot. coram Coccin. dec. 1462. n. 27. ubi firmat, quod cum Ecclesia, & pia loca debeant vivere secundum conscientiam, non debeant exigere legatum ultra vires hæreditarias.

23. Si verò legatum fieret à Marito Uxori sub conditione si Vidua remaneat, vel quandiu statum vidualm servaverit: eidem debetur legatum si Religionem ingrediatur, Vidal. de legat. inquisit. 2. num. 35. quem refert, & sequitur P. Felix. Potest. in exam. Ecclesiast. tom. 1. n. 2564.

24. Item si fieret Juvenibus vacantibus, & danibus operam studiis legalibus, deberetur legatum ita conceptum etiam Clerico danti operam sacris Canonibus: quia studium Sacrorum Canonum dicitur studium legale cum sit medulla legum, & praxis juris civilis, Menoch de arbitr. jud. cas. 425. num. 28. & seqq. & ita declaravit S. Congr. Concilii in Romana seu Nicoteren. legati 14. Februar. & 30. Maii 1699. in qua fuit admissus Sacerdos 27. annorum, licet ei opponeretur, quod in d. ætate, non esset amplius aptus studiis, allegabatur favore admissi Amostaz. de caus. piis lib. 4. cap. 12. num. 54. Quod legatum debetur etiam diviti, quia relictum pro erudendis Juvenibus bonis artibus, & studiis, dicitur pium, Abb. conf. 63. num. 4. & 5. lib. 1. Rot. in Romana pecuniaria 2. Decembr. 1678. §. inter cætera coram V. Comite, & est favorabilior Dote Rot. dec. 349. num. 1. part. 14. rec. Mart. de success. legat. part. 4. quæst. 18. art. 4. n. 43. & plurib. seqq.

Decreti concessionis Emphyteusis vigore Brevis.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

- 1 Alienatio bonorum Ecclesie debet fieri causa cognita, & confito de utilitate per veras probationes.
- 2 Concessio in Emphyteusim bonorum Ecclesie, debet fieri cum insertione Plantæ.
- 3 Alienatio bonorum Ecclesie quando dicatur utilis ostenditur.
- 4 Investitura facta ad tertiam generationem includit personam primi investiti: non tamen si in dispositiva dicatur ad ejus, vel ipsius tertiam generationem.  
Beneplaciti tenor, & non partium preces attenditur.
- 5 Investitura ad tertiam generationem dicitur finita, si ultimus de linea fiat Religiosus.  
Investitura ad tertiam generationem dicitur ex pacto, & providentia.  
Monasterium in quo comprehensus in investitura est Religiosus, non potest retinere bona Emphyteutica pro commoditate fructuum.
- 6 Emphyteusis concessa ad tertiam generationem non extantibus masculis, transit ad feminas etiamsi à Statuto excludantur.  
Fili illegitimi non succedunt in Emphyteusi Ecclesie, etiamsi rescripto Principis sint legitimi.
- 7 Prohibitio alienandi in Emphyteusi Ecclesie, omnem alienationem comprehendit (vocabulo latissime sumpto.)  
Inciso Arborum, & impositio servitutis, sunt species alienationis.  
Emphyteuta deteriorans notabiliter rem Emphyteuticam in proprietate cadit in commissum.
- 8 Caducitas incurta, & non declarata in vita alienantis, aut deteriorantis, quando possit declarari contra successorem.

- forem offenditur.
- 9 Emphyteuta finita linea potest repetere melioramenta, dummodo non adsit pactum in contrarium.
- 10 Jus congrui, seu prothomiseos repugnat equitati naturali.  
Statuta concedentia jus congrui non suffragantur, nisi sint confirmata in forma specifica, & non comprehendunt Ecclesiasticos.
- 11 Ecclesia Domina directa, finita linea, si non vult pro se retinere, tenetur de equitate præferre proximiores agnatos lineæ finitæ.
- 12 Jus congrui, quod competit vigore Statuti, ligat Clericos Conjugatos.  
Non competit quando res fuit vendita consorci.

- Neque quando Vicinus extrajudicialiter interpellatus respondit nolle emere.
- 13 Scientia alienationis non sufficit ad amittendum jus prelationis, quando juxta dispositionem Statuti, non fuerunt denunciatae conditiones contractus.
- 14 Jus prelationis in venditione fundi censui competit Domino Censui quando vult pro se retinere.  
Non tamen habet hanc prelationem contra illos, qui habent jus prelationis à Statuto, vel alia Constitutione.
- 15 Amortizatio tunc dicitur fieri, quoties res emphyteutica transiit in manus mortuas.  
Quid sint quinquennia, & quid indultu demonstratur.

**V** Iſis actis, & Proceſſu deſuper conſtructo, ex quibus conſtat alienationem, & conſeſſionem in Emphyteuſim bonorum Eccleſiæ N. loci N. in quantitate in precibus, & in Planta producta designatorum, & expreſſorum cedere in eundem utilitatem ejuſdem, facultate nobis à Sede Apoſtolica (ſeu Sac. Congregatione N.) delegata, licentiam concedimus N. nomine dictæ Eccleſiæ Inſtrumentum publicum Inveſtituræ cum inſer-tione Plantæ exponendi, & ſtipulandi favore N. ejuſque filiorum, & deſcendentiuſque ad tertiam generationem, cum obligatione ſolvendi canonem annuatim in ſumma .... & pacto non alienandi, non incidendi arbores frugiferas, neque deteriorandi ſub pœna caducitatis, & quod finita tertia generatione, omnia bona ſub hujusmodi Emphyteuſi comprehenſa cum juribus, & pertinentiis ſuis: nec non quibuſvis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis, (que hypothecari non poſſint) ad dictam Eccleſiam pleno jure revertantur, abſque eo quod Emphyteuta, ejuſque filii hæredes, & ſucceſſores conſanguinei, vel affines, aut alii quicumque illa retinere, ſeu ſeparare, aut alienare valeant: neque renovationem Emphyteuſis jure Prelationis, prothomiſeos, aut amortizationis, vel alio titulo prætereſſere poſſint, & cum aliis pactis in Emphyteuſi Eccleſiaſtica à jure volutis, & de conſuetudine apponi ſolit, & non alias &c. & ita omni &c.

N. Judex Commiſſarius.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. EX QUIBUS CONSTAT.  
Per hanc expreſſionem datur intelligi quod ut alienatio rerum Eccleſiæ reſpiciat illius utilitatem, debet fieri ſer. ſer. quamvis in Beneplacito hoc non expri-

matur, Rot. deciſ. 224. mon. II. & 11. part. 10. rec. & quod debet de ea conſultare per veras probationes cognitione judiciaria: & quod non ſteretur partium, ſeu Exequutoris aſſertioni, aliàs alienatio non obſtante Beneplacito (niſi detur facultas in eo extrajudicialiter proce-

procedendo) nulla esset, Rota *decis.* 36. *per tot. post Genc. de cens. decis.* 94. *num.* 45. & 50. *par.* 7. & *coram Cavaler. decis.* 215. *num.* 4. ubi quod testes debent examinari ad instantiam Ecclesiæ alienantis, & deponere de utilitate, quæ præcisè ad est de tempore alienationis, Rota *coram eod. Cavaler. decis.* 288. *num.* 5. *decis.* 387. *num.* 6. *par.* 16. & *decis.* 46. *num.* 11. *part.* 17. *recent.*

2. **ET IN PLANTA PRODUCTA DESIGNATORUM.** Ad evitandas usurpationes bonorum Ecclesiæ, & rei confinium ac identitatis confusiones, quæ frequenter lapsu temporis solent evenire, cautela est, quod conficiatur Planta, & inseratur in Instrumento concessionis, cum vocabuli, mensuræ, & confinium individuali expressione, prout non semel injunctum fuisse vidi in licentiis alienationum concessis per Sac. Congreg. Episcoporum, & Regularium.

3. **CEDERE IN EVIDENTEM UTILITATEM.** Evidens utilitas dici potest, quod intercedat, cum creatur census ad quatuor pro centenario, ut extinguatur alius qui erat ad sex, vel octo. Secundò, cum venditur ager, ad finem emendi alium uberius fructus, & viciniorem, pro quo minores expensæ fiunt. Tertio, quando alienatur res pro cuius manutentione magnæ sunt expensæ, quæ fructus superant, vel absorbent. Quarto si res parum fecunda, vel Domus ruinosæ, quæ parvis expensis reparari, & coli non possit, concedatur in emphyteusim cum pacto, quod finita generatione melioramenta cedant Ecclesiæ, & alia quæ ad utilitatis verificationem conducunt adducit Ros. *de exequut. litter. Apostolic. par.* 1. *cap.* 4. à *num.* 313. usque ad 328.

4. **USQUE AD TERTIAM GENERATIONEM.** Investitura facta ad tertiam generationem regulariter includit personam primi Investiti juxta veriorum Sententiam quam tenet, & cum Rot. sequitur Fulgin. *de emphyt. tit. de contract. quest.* 2. à *num.* 1. cum *segg.* Secus autem si concessio in parte dispositiva esset concepta cum dictione -- *Ad ejus, vel ad ipsius tertiam genera-*  
*Monacelli Form. Pars II.*

tionem: nam tunc persona primi investiti non includeretur. Fulgin. *ibid. num.* 5. Rot. *coram Gregor. decis.* 522. *num.* 1. ubi *Add.* dicit hanc esse opinionem verissimam, & quod ab ea in judicando non sit recedendum. Unde exequutor gratiæ seu Beneplaciti, si *inevidentem*, Decretum primo vel secundo modo concipere debet, prout menti concedentis licentiam, & Beneplacitum alienandi congruentius convenire reperiet; nam Beneplaciti tenor, & non partium preces, neque Instrumentum in executionem illius celebratum ad hunc effectum attendendum venit Rot. *coram Seraphin. dec.* 868. *num.* 1. & *decis.* 34. *num.* 48. *part.* 12. *recent.*

5. Et hic est notandum, quod si ultimus de linea tertiæ generationis, esset Religiosus professus in aliqua approbata Religione, tunc linea diceretur finita, & bona reverterentur ad Ecclesiam, etiam si Religio in qua professionem emisit, esset capax retentione bonorum: quia cum agatur de emphyteusi ad tertiam generationem, quæ dicitur ex pacto, & providentia Rot. *dec.* 407. *num.* 4. *part.* 4. *rec.* Monasterium bona retinere non valet, neque pro sola commoditate fructuum ad vitam Religiosi, ut de veriori firmavit Rot. *coram Cerro decis.* 271. *num.* 12. quam sequitur Panimoll. *decis.* 127. *num.* 7. 8. & 9. nam mors civilis ad effectum devolutionis (in hac specie emphyteusis) æquiparatur naturali.

6. Item sciendum, quod non extantibus masculis tertiæ generationis, compræhenduntur, & succedunt fœminæ, tum quia in Emphyteusi non agitur de conservanda agnatione; tum etiam quia sub nomine descenduntium complectuntur etiam fœminæ §. 1. *Auth. de hæred. ab intest. venient. Peregrin. de fideicom. art.* 22. *num.* 37. & *art.* 25. *num.* 8. & hoc procedit, & habet locum etiam si fœminæ essent exclusæ à statuto, ut latè probat, & nervosè substatinet Rocc. *disput.* 64. *per totum tom.* 1. quod fortius procedere si emphyteusis esset transitoria ad hæredes, sub cuius nomine compræhenduntur fœminæ prout

masculi Rot. *coram Burat. decis. 596. nu. 5.* cum aliis cumulatis à Barbof. *appellat. 113. num. 31.* Non tamen transfret ad filios illegitimos, qui licet non sint incapaces, & exclusi jure succedenti in emphyteusi Ecclesiastica, etiamsi rescripto Principis essent legitimati: quia requiritur expressa legitimatio habentis potestatem ad dicta bona ut probant in terminis Gratian. *disceptat. 218. num. 40. & plurib. seqq. Sperell. dec. 73. per tot.*

7. **ET PACTO NON ALIENANDI.** Prohibitio alienationis in emphyteusi Ecclesiastica omnem alienationem (vocabulo latissimè etiam sumpto) comprehendit, sive per contractum, sive per ultimam voluntatem Rot. *d. decis. 271. num. 16. coram Cerro Panimoll. decis. 127. num. 12.* & comprehendit incisionem Arborum frugiferarum, quæ cum sit species alienationis Emphyteuta eas incidendo cadit à jure suo, Capon. *disceptat. for. 271. num. 20. Panimoll. dec. 78. num. 13. & 14.* imò constitutionem servitutis, sive realis, sive personalis, Barbof. *appellat. 14. num. 10. Ventrigl. in prax. Annot. 1. §. 2. num. 17. Passerin. de stat. homin. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 303.* si verò Emphyteuta non alienaret; sed in re emphyteutica male versaretur deteriorando illam notabiliter, dolo, vel culpa caderet in commissum, ut probat Joseph. Ludovic. *decis. Perus. 94. per tot.* nam cum agat contra naturam contractus potest expelli per tex. *in Auth. qui rem Cod. de Sacr. Eccles. Fulgin. de Emphyt. tit. de var. caduc. quest. 2. per tot. ubi num. 35.* dicit quod vera sit conclusio, dummodò tria compulsativè concurrant. Primò, quod deterioratio sit magna arbitrio Judicis. Secundò quod deterioratio sit in proprietate respectu rei, & non fructuum. Tertiò quod deterioratio processerit, ex dolo, lata culpa, vel levi, & concordat Leo *Tbes. for. Eccles. par. 4. cap. 1. numer. 32. & 33.*

8. Quid autem si caducitas ob alienationem, vel magnam deteriorationem incurta, declarata non fuerit in vita alienantis, vel deteriorantis? an inquam possit declarari contra successorem Ton-

dat. *quest. benef. tom. 2. part. 3. cap. 198. num. 2. Paris. de resign. lib. 6. quest. 3. numer. 26.* dicunt quod caducitas per auctoritatem incurta, & eo vivente non declarata, possit contra illius successores, & bonorum possessores declarari, & tennit etiam Rot. *coram Buratt. decis. 617. num. 7. ibique Add. num. 9.* qui huic conclusioni dat tres limitationes. Prima ut non procedat in devolutione ipso jure incurta, ut quando adest pactum quod Emphyteuta cadat ipso jure, & factò si non solvit: quia tunc caducitas potest quodcumque declarari etiam contra successorem. Secunda, ut non procedat, quando Dominus ignoravit caducitatem per predecessorem Emphyteutam fuisse incurtam, quia etiam tunc contra successorem agi possit. Tertia, ut non procedat conclusio in ea devolutione, quæ incurritur vigore pacti; Primam, & secundam limitationem reasumit, & sequitur Fulgin. *de Emphyt. tit. de var. caduc. quest. 8. per totum,* & approbat Rot. *coram Gregor. dec. 528. num. 17. & 18. ubi Add. n. 24.* addit aliam, nempe ut non procedat conclusio in devolutione ipso jure incurta, quæ vult ut possit declarari etiam contra successorem: quod tamen non sequitur, nisi in casu quod alienatio esset propterea inexcusabilis juxta sententiam Clari, & Corbul. quos refert Fulgin. *dist. quest. 1. num. 13.*

9. **ET QUÆ HIPOTHECARI NON POSSINT.** Quia Emphyteuta generatione finita, de jure communi non perdit melioramenta; sed potest illa repetere Fulgin. *de Emphyt. tit. de meliorament. quest. 2. num. 1. & seqq. Rocc. disp. scilicet. cap. 65. num. 33. & 34. tom. 1.* imò hypothecare, super illis censum imponere Gratian. *disceptat. 43. num. 11. Rocc. dist. cap. 65. num. 36. Rot. coram Merlin. decis. 546. numer. 21. & coram Zarat. decis. 59. num. 7. 9. & 13.* idèò in decreto concessionis apponitur conditio, quod una cum bonis ad Ecclesiam finita linea devolvantur, & non hypothecentur, in hoc enim pacto propriè verificatur evidens utilitas Ecclesiæ, & idèò servandum Fulgin. *dist. quest. 2. num. 21. Rocc. dist. cap. 65. numer. 37.* Pactum tamen reversionis, & ac-

& acquisitionis melioramentum favore Ecclesiæ ex partium conventionem, & Sedis Apostolicæ approbatione modificari, & restringi poterit; dummodò evidens utilitas aliunde habeatur, cum qua formula decreti erit regulanda, & varianda.

10. **JURE PRÆLATIONIS.** Quia plerisque in locis Statuta laicorum dant Vicinis prælationem in venditione, & alienatione bonorum Vicini, quod vocant jus congrui, seu prothomiscos: quod licet sit nimis asperitatis, & æquitati naturali repugnet, ut dixit Rot. coram Coccin. dec. 2229. à num. 16. ad 20. inclusivè: & quod hujusmodi Statuta tanquam exorbitantia, & odiosa non suffragentur, nisi reperiantur à Principe confirmata in forma specifica ut in individuo firmavit Rot. coram Merlin. decis. 740. & coram Buratt. dec. 6. num. 1. & 8. & sequitur Card. de Luca de servit. disc. 71. num. 10. & seqq. & quod non comprehendat Clericos, & Ecclesiasticos, sive emptores sint, sive venditores Bellett. disc. cleric. par. 1. de exempt. cleric. à Stat. secular. §. 4. num. 41. & 42. Sperell. dec. 11. numer. 11. Card. de Luca d. disc. 71. num. 4. & 5. Conciol. ad Stat. Eugub. lib. 1. rubr. 55. num. 4. & tribus seqq. adhuc non desunt qui tenent contrarium, nempe quod jus congrui seu rectoris vigore Statuti possit exerceri saltem passivè contra personas Ecclesiasticas, ut videre est apud Marant. (corippeum hujus sententiæ) resp. 8. post prax. aur. quem rejiciunt Sperell. & de Luc. idè ad cauthelam exprimitur in decreto, quod hoc jure, quatenus bona in alios transeant, vel concessio renovetur, non possint uti.

11. Verum est tamen, quod si finita linea tertix generationis nolle Ecclesia pro se retinere, (prout potest, nec cogitur renovare, nisi bona sint ad instar allodialium, & renovari solita Fulgin. de emphyt. tit. de renov. quæst. 1. num. 28. & 29. Caren. resol. 4. num. 1. & seqq.) sed vellet novam investituram facere, teneretur ex æquitate habita ratione melioramentorum per prædecessores factorum præferre proximiores Agnatos lineæ finitæ Fulgin. ibi numer. 69. Car-

din. de Luc. de emphyt. disc. 12. num. 12. Rocc. disp. select. 63. num. 2. tom. 1.

12. Cæterum jus congrui, quod competit vigore Statuti ligat Clericos Conjugatos, ut declaravit Sac. Congregat. Immunit. in Beneventana 15. Maii 1637. lib. 3. Dec. Paul. pag. 30. à tergo, & inter laicos non competit, quando res alienata vendita fuit consorti, ut probat Illustriss. Zaul. ad Stat. Favent. lib. 6. rubr. 10. num. 48. neque quando Vicinus etiam extrajudicialiter requisitus, & interpellatus respondit nolle emere: nam si postea pœniteret, remaneret exclusus à retractu, non obstante quacumque forma à Statuto tradita; & non servata, Magon. decis. Florent. 40. & decis. 118. per tot. Gratian. disceptat. 433. num. 71. & seqq. quos sequitur Sabell. in summ. divers. tract. tom. 5. var. resol. cap. 68. num. 56. & ratio ea est: quia interpellatio ad formam Statuti faciendâ respicit solemnitatem, & non substantiam actus, qui ad hunc effectum, etiam per scientiam extrajudicalem impletur, ut advertit Gratian. dict. discept. 433. num. 72. & 93.

13. Quod secus dicendum esset, quando statutum non solum interpellationem fieri mandaret, sed vellet ulterius, quod Vicino denunciarentur pacta, & conditiones quibus vendenda sit res: nam tunc sola scientia alienationis ad amittendum jus prælationis non sufficeret, nisi forma Statuti esset servata, ut de interpellatione faciendâ Censuario vigore Bullæ Pianæ in puncto firmat Rota coram Cels. decis. 163. & seqq. ubi num. 10. quod nec sufficeret si esset facta Procuratori.

14. At hic advertendum venit, quod licet Domino Censui, vigore dictæ Bullæ Pii V. Bullar. nov. tom. 2. la. 79. sub §. 6. competat jus prælationis in venditione fundi censiti, etiam si venditio sequatur factò Judicis per subhastationem juxta decis. Gregor. la. 193. confirmata coram Dunozzet. Sen. decis. 337. numer. 12. hoc tamen procedit quando vult pro se retinere, non autem si vellet illud cedere Amico, vel extraneo, Cenc. de cens. in addit. ad part. 2. cap. 2. quæst. 1. artic. 3. num. 4. & 5. pag. mibi 37. quem se-

quitur Ciarlin. *contr. cap. 121. num. 40. & 41.* Item quod Censuarius retrahens fundum, non potest in pretio computare sortem Census, sed tenetur integrum pretium deponere, Cenc. *de cens. par. 2. cap. 2. quest. 1. art. 4. num. 15. & seqq.* Rota *post eundem decis. 159. num. 4.* Sabell. *in Summ. div. tract. tom. 5. resol. 36. num. 5.* Item, quod Dominus Census, non præferitur in emptione fundi censiti Inquilino, Vicino, Conforti, nec aliis jus prælationis habentibus à Statuto, vel alia Constitutione, Gratian. *discept. 876. num. 2. & 3.* Add. ad Buratt. *dec. 937. num. 23.* Rota *cor. Merlin. dec. 386. num. 15. cum seqq.*

15. AUT AMORTIZZATIONIS

Tunc dicitur fieri amortizzatio quoties bona Emphyteutica consentiente Domino directo, remanent penes manus mortuas, solutis quindennis, aut data indemnitate compensatione, secundum regionis morem ad tradita per Tondat. *quest. benefic. tom. 1. part. 1. cap. 46. num. 4.* Card. de Luca *de emphyt. disc. 28. num. 7.* Panimoll. *dec. 4. num. 32. & 33.* Capon. *disc. 376. num. 19.* Rota *coram Coccin. decis. 1557. num. 15. & passim alibi.* Quindennium autem nil aliud est, quam solutio laudemii singulis quindennis annis; & hoc introductum fuit ad reddendam Ecclesiam capacem bonorum Emphyteuticorum, & ad reddendum indemnem Dominum directum, ne amitteret spem laudemiorum. Hoc autem genus quindenniorum, parum differt à solutione quindenniali, quæ fit Cancellariæ Apostolicæ vigore Constitut. Apostolicarum innovatarum à Clemente X. *Constitut. 50. Bullar. nov. tom. 6. pro Beneficiis unitis,* cum enim per unionem amplius non vacant, ne Annatistæ priventur jure suarum Annatarum, super verisimili supposito, quod illorum vacatio, & annatæ solutio contingere possit singulis quindennis annis, reiteratur illius solutio de quindennio in quindennium, ut ad ornatum dixit Rot. *coram Cerr. decis. 2. num. 13. & 14.* Suntque ad instat *indictionum,* quas Cæsar Augustus subrogavit Olimpiadibus, ita dictæ ab indicendo, cum enim Romani omnibus gentibus imperarent, omnibus tri-

buta indixerunt, & quæ in eis trino lustro digesta solvebantur, primo lustro aurum, secundo argentum, tertio æs exolvere Collectores perurgebant, & quarto lustro rursus a principio repetebatur: & sic junctis tribus quinquenniis, quindecim annorum indictiones singulæ institutæ sunt, ut observat Pithæus *in Codic. lib. 1. tit. 12. de his qui ad Eccles. &c. ad Edict. potest. lig. 4. ab cod. relat.*

Decreti renovationis Emphyteutis.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

- 1 Res Ecclesie dicitur alienari solita quando præcessit una concessio solemnitas, vel duæ effectum sortitæ per spatium 40. annorum, vel ubi bona redacta sunt ad instat alodialium.
- 2 Bona emphyteutica devoluta Ecclesie ob non solum canonem, possunt investiri etiam extraneis.  
Bona Ecclesie, renovari solita devoluta, incorporata mensæ Ecclesie non possunt denuò investiri sine Beneplacito Apostolico.
- 3 In emphyteusi hereditaria, præciores sunt reinvestiendi, quando non adest hæres ultimi investiti.
- 4 Laudemium debetur Domino directo ab emptore ad rationem duorum scutorum pro centenario.  
Laudemium debetur etiam si fiat alienatio cum pacto redimendi.  
Item si res emphyteutica transferatur vigore legati, aut Donationis.
- 5 Ecclesia Domina directa, non potest (concedendo renovationem), primam Investituram alterare in substantialibus, sine beneplacito Apostolico.